

TELEGRAFUL ROMANU

Nº 72. ANULU XV.

Telegraful este de done ori pe săptămâna: joi și Duminică. — Prenumeratia se face, în Sibiul la expediția foiește pe afara la c. r. poste, cu bani gață prin seriori francati, adresate către expediția. Pretiul prenumerației pentru Sibiul este de anu 7. fl. v. a. ur pe jumătate de anu 3. fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei și pen-

tru provinciale din Monarchia pe unu anu 8 fl. era pe o jumătate de anu 4 fl. v. a. Pentru principii și teritori straine pe anu 12 pe $\frac{1}{2}$ anu. 6 fl. v. a.

Inseratele se plătesc pentru
întea ora cu 7. cr. sunu, pentru
a două ora cu 5 $\frac{1}{2}$ cr. si pentru a
trei-a repetare cu 3 $\frac{1}{2}$ cr. v. a.

Sibiul, în 7/19 Septembrie 1867.

59

Două dile primări.

"A vorbi de cultura e forte lesne, dura poporul e inderatnicu și nu vrea sa scie de asemenea predici" se reflectă fără de multe ori. Si când trece omul pre campi de altmintrea dela natura frumosă, cari insa suntu intrerupte ici și coale de către unu conglomerat de locuinte, cari și singuratici și preste totu paru o ironia a naturei, dura de altmintrea se numescu sate în totalitatea și căse în singuratătea loru; cându le vedi pre aceste strimte și strimbe, gărbivite de tempa și do elemente, cu nesce ferestrelle cătu pumnulu, espuse libertăției celei mai nesericite, fără garduri său altă ingraditura impregiu și pre putire in societatea vre-unei cladir economici; neci o urma de gradina, neci de pomi, neci de legumi in apropiare, dura aceste din urma inlocuite de nesce resfatiate burueni ale pustiului; cându vedi mai departe pre locuitorii de ai acestor triste și doișe locuri atunci și vine a dice, ca in adeveru aici inderatnicia a devenit o lene amurătore de ori ce intreprinde și aici ori și ce incercare de a vindecă prin cultura aru și o intreprindere desideră. In acăstă s'aruntă trecatorii prin atari locuri cându vedu ca casă lui Ddieu, biserică, unde omulu din cându in cându, lepadandu pre vre-o cate-va momente gri-gile acestei lumi pamantene, sa se pótă aventă cu cugetele sele la facatoriulu seu, — este mai de a nu se cunoscă din ceealalta miseria; cându vedu că scolă e totu asiă de misera, unde sa se plante in anima generatiuneloru venitoria totu ce e necessaria, pentru a desvoltă in ea nisintă către o viță mai mareția, din carea sa se veda in adeveru ca omulu e domnū preste fapturile celelalte ale pamentului. Cu tōte aceste cercetându cine-va mai cu deamene-runtulu astă lucrurile cu totulu altfelu. Astă d. e. ca acești omeni dela inceputulu celu d'antăiu alu primaverei lucra mai ne intreruptu, astă ca ei in multe locuri nu cauta a tine neci dumineci neci serbatori; dura de alta parte astă și aceea, ca nu au neci o imparțială in lucru și neci o economia in și cu paterile loru; astă ca tota activitatea loru hindu stresnu teterurita numai pre lăngă unele lucrări e unilaterală și nefavorindu temporile anului acestei ostenele unilaterale de multe ori tota trudă se zadarnicesce și sporiu atunci nu pote fi. Mai adauge apoi ca acăsta urmare are influenta și asupră spiritului, care devine mai putin mobilă (misișorii) și nu se scie astă degraba in impregurări ce vinu pre neasceptate; mai pune ca suntu apoi omeni de acea cari au mai multă esperință de viță, dura mai putin anima, său dora neci decum, cari se folosesc de nesciintă a poporului și cauta a iexploata tota activitatea in folosulu personalu egoisticu: — folosindu-se său de dreptulu de perplesitățile poporului, său tragediul mai intăiu prin dedarea la beuturi spirituoase și alte mijloace și uneltiri in perplessități.

Ei bine! avemu, déca nu destule, dura unu numeru insemnatu de scole, in care viitorimea sa invetie a celi și scie; s'arū paré cui-va ca s'a făcutu destulu pentru delaturarea celor enumerate; nu se stănesc in se in cele mai multe părți gustulu de celiu. Vre-o căte-va foi periodice și putinele cărti ce le avemu stau inca că nisce comori nedesgropate și nefolosite, penru ca și acei ce au invetiatu ore candu, pare ca au invetiatu pentru că dupa ce esu din scola sa uite. Scolele de repetișune din dumineci serbatori, in mania circularieloru ordinarielor in repetite renduri, suntu nebogate in séma și dieu! bine aru prin-de, cându căte unu naționalistu de cei mai mari-siori cum ii avemu in multe părți, preotu său mi-reu, cându facu visitatiunile loru celu pulinu in rendulu alu doilea, adeca, dupa diurne și particula-liele de calatoria, aru cugetă și la stăriuntă și in-

demarea la aceste scole și inca chiaru și cu ómeni verșnici. Poporul nostru e unu popor bunu, e una popor docilu. Elu aru imbrătisiá bucurosu inveliatură, cându aru vedé unu zelu din partea a-celor ce are sa li-o dea. Cu placere mare amu vediul cum omenii se gramădescu in unu locu pre lăngă căte unu preotu, in altu locu pre lăngă unu invetiatoru și iera in altul pre lăngă unu notariu comunau, pentru că sa auda ce le ceteșce din "novele." Si cu mai mare insa amu vedințu, cându insusi tieranul român tinde mână dupa diuariu, lu desface, ceteșce și splica altoră cele cete.

In satu celor de mai susu, rele și bune, cari ne-a remasă impressiunate, venimă la rezultatul dejă atinsu totu in cele de mai susu. Mesurile care suntu a se luă pentru poporul asiă dura nu aru trebui deocamdata sa fia neaperatu immultite, ci mai vertosu acele ce suntu dejă cu aceeași buna credinția și cu același zelu puse in lucrare.

Luminarea castigata in tipulu acestă cultivă și nobiléza animele și spiritele și apropie pre omeni mai tare spre a se asociă. Din asociările loru voluntarie la inceputu se potu desvoltă unele regulate, a căroru scopu sa fia dupa impregurările locale, despre economia, despre industria, despre ne-gotiu și asiă mai departe.

Lucrul capeta in tipulu acestă alta fătu mai via și iconă cea trista de mai susu o ai vedea disperandu pre dī ce merge, facendu locu la orasile mai curatiale cu terguri bune, și la sate mai regulate cu cladir frumosă și solide incunigurate de gradini cu legumi și cu pomi de totu felul.

Evenimente politice.

Sabiu, 6 Septembre

Sambată trecuta a fostu ierasi consiliu de ministri din ambe cabinetele in care s'a intlesu a-supră operatului, ce are a se asterne deputațiilor.

Comitetele casei deputațiilor dela senatul imperialu se astă in deplina activitate. Mai multe proiecte de legi, că fructele osteneleloru acestor comitele le vedem dejă publicate. Amintim de legea pentru casatoria civilă și despre drepturile cardinali. Cea dintăiu a esitu din pén'a lui Dr. Mühlfeld și cea din urma din a deput. Waser (Cetimă ca intre ramificatiunile drepturilor cardinali a deput. Waser va mai veni odata unu proiect de lege pentru casatoria civilă, și apoi de lege scolară și de unu codice penalu).

Despre Ungaria scrie unu corespondent din Vienă la Schlesische Ztg., ca tōte scirile ce vinu de acolo constatăză ca influența stăngi din dietă pestana cresce din dī in dī și ca la cele mai de aproape alegeri regimulu va trece in mâinile acelei partide.

La "Politik" din Pragă se scrie ca Prussia se pregatesc cu armări energice din tōte puterile.

Atingeritoru de afacerile Croației astă dupa Zkt, ca s'a mai făcutu unu pasu spre incorporarea aceleia la Ungaria. Comptulu de statu alu Croato-Slavonie, ce stă pâna acum sub supremă c. r. curte de compturi din Vienă in cele administrative s'a subordinat ministeriului ungurescu. Dela 1 Septembrie incependu tōle avisările de bani pentru autoritatea mentiunata de controla a Croato-Slavoniei și pentru personalulu ei, cari pâna aci veneau de deadreptulu dela Vienă la Agram, voru veni de aci incolo dela Vienă la ministeriulu de finanțe ungurescu. —

In România ministrul de justitia Arionu și-a datu demisiunea. In locul lui a pasită Argiropulu. —

Congresulu de pace din Geneva devinț in cele din urma ale sale cam nepacnicu, incătu be-tranul Garibaldi lu parăsii inainte de incheiere. Garibaldi au făcutu la acestu congresu urmatorele pro-

puner: 1. Tōte națiunile suntu sorori; 2. resbelulu intre densele e cu neputintă; 3 certele sa se desleze prin congresu; 4. membrii congressului sa se aléga din reunioane democratice ale diferitelor tieri; 5. fie-care membru are numai unu votu; 6. papismulu, secă cea mai stricaciósa din tōte secte, se declara de cadiutu (entusiasmu freneticu, toti se scola de pre scaune și aplauda cuventatoriu); 7. Religiunea lui Ddieu se primește de către congresu și toti membri se indorescă a o lati preste totu rotundulu pamentului (murmuru și contradiceri din partea ateistilor (cei fără Ddieu) și a materialistilor); 8. Religiunea lui Ddieu e religioanea adeverului și mintei; 9. preotismea descoperirei și a intunecerekui sa se inlocuișca prin cea a Dumnedieirei, a geniului și a principei; 10 latirea democraticei morale a omenilor de omnia. Popoarele cele stricate au incetatu de a fi republicane; 11. Latirea religiunii lui Ddieu prin instructiune și educatiune. Singura democratia poate pune stavila resbelului carele e biciul despotismului; 12. Slavul are dreptu sa combată pre tiranul seu. Acestă e unicul resbelu iertatu. — Din aceste și din certele cele sgomotose ce s'au petrecut in congresul cu numele celu atât de frumosu alu păcii se vede, ca cine suntu membrii cari lau adusul in viță și de aci si va pute face ori cine și deducerea resultelor lui.

Sabiu, 5 Sept. Amu intlesu cu mare placere ca Esc. Sea Metropolitul nostru Andrei Br. de Siagună, că Inspector supremu scolariu, inca în vîr'a trecută, au luat mesuri pentru introducerea a două catedre noue in Gimnasiulu nostru gr. oriental din Brasovu, și adeca catedra de de semnul lui îneariu și de limbă franceză. Cătu pentru cea din urma astă mai departe ca Dlu P. Lusinénu la invitarea Eforiei gimnasiale s'au aflatu miscatu de acăstă initiativa a Esc. Sele, Supremului Inspectoru scolariu, și-a oferit servitul seu Gimnasiului nostru din Brasovu gratuitu. Mai e de a se însemnă, că ce se atinge de onorariulu de 300 f. v. a. carele eră menită pentru catedră de limbă franceză, din partea Eforiei gimnasiale, D. Lusinénu a exprimat dorintă, ca acestă sa se pună la dispositiunea Supremei inspectiuni scolare, carea din urma, ni se spune, ca a și dispusu, că acești bani sa se întoarcă in favoarea vîstieriei gimnasiali. — Credem că acăstă nobila și marinăsă fapta a D. Lusinénu merita a se aduce la cunoștința publică a intregului nostru publicu român, pentru că fie-care omu binesimtitoru sa aiba ocazie a se bucură dimpreuna cu noi de zelulu și de sacrificiul celu pre cătu de frumosu, pre atât de realu și folositoru, ce lu aduce Dlu Lusinénu pre altariulu națunei sele. Ce avantajiu capeta gimnasiulu nostru prin ridicarea atin-selor două catedre, lasămu acăstă in judecată Parintilor, și barbaților de literă. —

Sabiu, 6 Septembrie. (Asociatia.) — Alegere de superint.) Eri și astadi s'a învătă sie-dintăi comitetului Asociatii sub presidiulu ordinaru alu Esc. Sele Vas. Popu. Afara de mem-brii din locu participă și Ilustr. domnii consiliari cav. de Bologa și Elia Macelaru. — Alegerea de superintendent pentru conf. laterana din Transilvania se facu astadi.

Conferintie invențioare din protopiatul I. alu Brasiovului.

Satulungu 22 Augustu 1867.

Aceste conferintie se tinura estu tempa la sediul nostru capitala normala din Satulungu in 21 și 22 l. c.

Invențiorii adunati toti acolo exceptau cu bucuria sa bata óra, că sa intre in S. biserica, sa chieme ajutoriulu acelui Atotupernicu asupra-le, și apoi sa li se deschida conferintie.

Dupa servitulu divinu, cu care s'au făcutu invocarea spiritului săntu, intrara Invetiatorii pre la 8 1/2 ore (diminéti'a) sub conducerea Prea vrednicului domnul Protopopu I alu Brasiovului Iosifu Baracu, a cărui'a obiecte de speculatiune nu suntu altu-ceva, decât : spiritulu și anim'a poporului seu a le cultivă, a le nobilită prin cunoștinție folositore, moralitate, religiositate, și amóre fratiésca și naționala, ca asiá poporulu susținătorul redicatu, se redica apoi de sine și materialicesce, și în tota privinti'a, sub — conducerea, dicu a acestui prea vrednicu barbatu, intrara Invetiatorii veseli in edificiul scólei capitale de aici, unde se deschisera conferintiele prin o cuventare din partea laudatului domnul Protopopu, forte potrivita.

In acésta cuventare arată DSea pre largu scopolu și folosele conferintelor invetatoresci, in câta mesura i-si potu imbogati Invetiatorii cunoștințele loru impărtășindu-si unul altui'a esperințe de înlesniri : in propunerea obiectelor de invetimentu, in îndreptarea gresielor de educatiune la copii, in încuragiarea de a purtă cu zel servitulu invetatorescu, s. c. l., care sciu ca potu contribui la fericirea și progressarea tinerimei poporului nostru. Arata apoi ca la visitatiunile făcute in scólele din Protopopiatu a astăzi multa deosebire intre propunerea de acum și cea dinaintea intemeierei conferintelor invetatoresci, și incheia cu aducere de mare multiamita Excelenței Sele Parintelui Arhiepiscopu și Metropolitu Andrei Br. de Siauguna, pentru neobosit'a sea parintescă îngrijire de perfectiunarea Invetiatorilor și înflorirea scóelorloru nóstre.

Au alesu apoi de conducatoriu alu conferintelor, cu care s'au incheiatu conferint'a I la 11 și 1/2 ore.

In conferint'a a II tinuta dupa amédi dela 3—6 ore, Domnul conducatoriu I. Dorca, dupa o explicație in trasuri generali asupr'a materiei conferintiale prescrise, împărțită materi'a dupa conferintie (siedintie) si adeca : pentru conferint'a a II „Desvoltarea in copilu a — puterilor trupesci. — Escurssiuni la verdétia“; pentru conferint'a a III. „Desvoltarea in copilu a puterilor spirituali, — Desceptarea și exercerea atențunei. — Cetirea că atare și că materia pentru ocupatiuni domestice — scripturistice. — Computulu“; pentru conferint'a din urma „desvoltarea in copilu a puterilor spirituali — cultur'a morale“, apoi cetirea disertatiunilor.

La discutie asupr'a materiei arata au luat parte toti Invetiatorii presenti, iéra eu deosebire, DD. conducatorulu I. Dorca, A. Verzea, D. Cio-

felu, I. Dobrénu, D. Domnisoru, I. Petricu, D. Ghimbesianu, A. Bersanu, R. Jantea, I. Eremia, I. Modorcea, A. Vajiu, St. Manole, și G. Tierénu. Dlu invetitoriu in Turchesiu și parochu N. Soiu, dupa conscriere, cu parere de reu a debuitu sa lase conferintele, avendu sa plece că comisariu scolariu la Caransebesiu.

P. on.. D. Protopopu Iosifu Baracu a făcutu multe deslusiri folositore asupr'a temelor si intrebărilor conferintiali. DD. preoti R. Popa și I. Verzea inca splicăra asupr'a temelor si intrebărilor susu numite.

Mai luara inca parte la conferintie și alti Dni preoti de aici, apoi d. Pictor din România M. Popu, d. Notariu de aici I. Popoviciu, d. economu de aici P. Manole, și alti.

Avă potu sa dicu mare placere ascultatoriulu similișorii, audindu in conferint'a a II cum tratau Invetiatorii presenti despre principiile dietetice, îngrijirea asupr'a copiloru in periodele fragezimei loru (că repetiție din a. tr.) atât de folositore pentru parinti și invetatori ; apoi despre folosele escursiunilor la verdétia (escursiuni ordinarie, escursiuni la festivitatea maialului); enumerara mai multe jocuri de acelea, prin cari i-si punu corpulu in miscare potrivita, ochii in incordare la calcularea distantiilor etc.; vorbira apoi despre escursiuni la a-lune, la ghiatia, etc. etc. —

In conferint'a a III s'a tratatu despre aducearea pruncilor la „atentiu.“

Aici conferint'a a desvoltatul urmatorele : Atentiu se pote desceptă in copilu aratandu-i intâi lucruri, pre care le-a mai vediutu și se interesădelele;

La incepere sa fia splicație scurta și pe intelestu, că sa nu obosescă copilulu ascultandu;

Sa nu arete copilului mai multe obiecte deodata ;

Obiectulu, care nu este pentru copilu de interesu nemijlocit, sa-lu puna in legatura cu vreunul, de carele se interesă copilulu, — și asiá s'a recunoscutu ca numai prin interesarea copiloru și prin desteparea similișorii de onore, castigandu-le anim'a asupr'a obiectului luat inainte, (dara nu prin asprime) se potu deprinde copii la atentiu.

S'au aratatu și unele cause, din cari devinu copii neatenti, apoi mijlocele, prin cari s'ară putea acelea delatură.

S'a luat apoi cetirea inainte, s'a făcutu repetiție asupr'a celoru dise in conferintie an. tr. despre scriere și cetire, și s'a aratatu, cum are sa fie cetirea frumosă și la intelestu.

Mai incolo s'a vorbitu despre computulu in scóla populara.

Iéra conferint'a a IV a fostu forte serioza.

Aici s'a aratatu și otâritu ea : pre copii ii pote face sa implinească regulile moralităției de voia

loru, de că mai intâi ii va face invetitoriu conoscuti cu ce va sa dica „purtare buna“, și explicaținea ilustrându-o prin istoriile morale ; apoi sa indemne, ba chiaru sa puna pre copii a a face fapte morale ; sa le descrie cu colori urite faptele immorale ; sa-i abata și impedece dela apucaturi rele.

Dojenele au sa fie scurte și ponderoase.

Infuriare, artiagă, etc. trebuiescă sterpite, — totusi, alte mijloce sa usidie la sterpirea artiagului devinută a două fire in copilu, și ear altele la celu esită din vre-o cauza momentana. Mai incolo ca nepusindu prinde locu sfaturile, povetile, dojenele in anim'a unui copilu cérbicou, ori cu similișorii pentru ce este sublimu, pentru adeveru, dreptate, dragoste, — sa intrebuintie invetitorulu și alte mijloce, a-lu indreptă pe unul că acel'a; totusi pedepsă trupescă sa nu o aplice decât la casuri fără grele, și in contielegere cu parentii copilului și inspectorulu scólei. Ca indata dupa gresie a comisie, este anim'a turburata și prin urmare nu este capace de a primi dojan'a, ca dojan'a se face cu folosu numai fiindu anim'a celui gresit linisita etc. —

Apoi urmă cetirea disertatiunelor.

D. Directoru alu scólei capitale din Brasovu, G. Belisimu, s'a pregatită pentru aceste conferintie cu disertatiunea „Metodulu de a deprinde pe copii in scriere și cetire.“

A ceteru și desfășurat verbalu sinoptic acea disertatiune, căci tempulu era scurt.

In acésta : tractăza despre mai multe metode de scriere și cetire din tempurile trecute și prezente ; da apoi nisice exercitie pregatitoare pentru scriere și cetire ; mai pre urma propune nesecă mijloce de a înlesni pre copii in scriere și cetire. — Conferint'a a astăzi de buna.

Apoi D. Conducatoru alu conferintelor I. Dorca provoca pre invetitorii presenti amesuratu materiei conferintiale prescrise : „Sa-si însemneze fia-care dintr'ensi intr'unu diuariu anume greutățile mai însemnate pre cari le-aru intempiu“, tratandu cu copii, și mijlocele prin care le-au delaturat.

Atari însemnări sa le impartășească apoi conferintiei generale la anul venitoriu in scriu.

Pré Onoratulu D. Protopopu Iosifu Baracu numesce o comisie a cărei membrii sa fia invetitorii dela scólele capitale din Brasovu și Satulungu, cu scopu de a concepe unu projectu despre obiectele de luat inainte in conferintie anului viitoru. Care teme, dupa ce s'ară primi de corespondiatore de către locurile mai inalte, sa le rezolveze invetitorii in conferintie loru lunarie in parte; rezultatele sa le trăca la protocolu; protocoile cu acele rezultate sa le asternă apoi conferintiei generali spre esaminare și indreptare.

FOISIORA.

Orile libere.

do B.....

IV.

Balanu și Barsanu de Sinc'a.

Cu impărtășirea actului sinodale alu protopiatului fagarasianu de dato Sinc'a 2 Maiu 1729 amu fostu promisă stimaverilor lectori unele documente istorice privitoare la familie nobile române, ce ocru in acel actu sinodale că factori principali.

Intre acești'a vine mai intâi familia boeriloru Balanu și Barsanu de Sinc'a că incusatori pentru ua strana in biserică, pentru a cărei revindere ei se provoca la anticitatea boeronale a familioi loru.

Acésta me indemnă a luă notitia de vechile loru documente familiare și nobilitare pentru aceea, că invetiasemu dela Conte Iosifu Kemény de a nu trece cu vederea nice cele mai mici acte vechi, mai cu séma a familiei nobile, care stau in legatura strinsa cu istoria patriei, și care ori-cătu de neinsemnată s'ară paré ele la prim'a vedere, de multe ori aruncă căte o radia secunda asupr'a multora evenimente pâna acum ori necunoscute, ori nu destulu dilucitate. —

Eu infatisiediu un'a diploma boeronale a familiei nobile Balanu și Barsanu de Sinc'a și Ohab'a din cuventu in cuventu precum urmează, la care apoi voi adangă și unele reflexiuni ale mele, cele ce amu credintu de a le pute combina cu a-cestu vechiu documentu. —

Diplom'a originale pre pergamentu, care se a-

fla la mâna familiei sună asiá :

Nos Maria Christierna Dei gratia Tranniae, Moldaviae, Valachiae Transalpinae Princeps, partium Regni Hungariae Domina et Siculorum Comes etc. Nata Archidux Austriae, Dux Burgundiae, Comes Tyrolis et Goriciae, etc. Memoriae commendamus tenore praesentium significan. quibus expedit universis. Quod pro parte et in personis Agilium Barzan Iliae, Stoyka Iliae et Alde Iliae filior. Agilis quondam Ztany Iliae filii quondam Ztan Salomon, Item Alde Demitru, Salomon Demitru et Zloya Demitru filior. quon. Alde Demitru filii similiter Ztan Salomon, nec non Ztayka Boyle et Domitru Boyle filior. Coman Boyle filior. quon. Salomon Boyle Boiaronum videlicet possessionis nostre Synka in Districtu superiori terrae nostrae Fogaras, existentis habitae, exhibitae sunt nobis quaedam literae Magnifici quon. Stefani Maylad alias Dni terrae nostrae Fogaras in Pergameno patenter conseftae sigilloque eiusdem, pendenti et authenticu in caera rubea impressive communiae. Quibus mediantibus progenitores dictor. exponen. medium partem Boieronatus possessionis Synka et tres quartas possessionis Ohaba per notam infidelitatis in quorum ante illud tempus pacifico prestitissent dominio amisissent, postq. longas intercessiones in gratiam redissent et dictas portiones eor. iam aliis collatas pecunii eorum proprii redemisset ac demum eos idem Stephanus Maylad in praedictar. portionum Boiaronatum nec non earum quarumvis utilitatim et pertinentiarum dominio novo sua donationis et confirmationis titulo in signiter tenore infra=scripto. Supplicatum, quoq. nobis est humiliime ut nos easdem literas oiaq. et singula in eisdem contenta ratas gratas et accepta

haben. clementer approbar. notificar. et confirmar. dignaremur. Quarum quidem Irar. tenor talis est : Nos Stephanus Maylad Liber Dominus terre Fogaras Vaivoda Regni transilvan. et Siculor. Comes etc. Memoriae commendamus tenore praesent. significan. quibus expedite univers. et singulis, quod cum nos feria tercia proxima post festum omnium sutor. una cum duodecim juratis Boiaronibus nris huius terrae nostrae pro discussien. causis pro tribunali condicimus. Tunc Agilis Sthan Salomon, Alde Salomon et Salomon al Wancze de Synka coram nobis personalit. constituti, sponte et libere confessi sunt in hunc modum : Quomodo in elapsis temporibus vezt tempore quon. domini Mihne alias Wayvoda Regni Transalpinen et tempore quon. Domini Pauli Thomori tunc Comitis et Castellani huius castri nostri Fogaras fuerunt multi Boiarones huius terrae in infidelitate adinventi, ac de sub obedientia castellanor. alienati ad quorum respectum et praefati exponen. vctz Stan Salomon, Alde Salomon, Salomon al Wancze de sub obedientia praescripti domini Pauli Thomori fuerunt alienati, qua de causa ipsi praefati exponen. ad Transalpinæ Regnum introsugien. ibiq. moram haben. pro qua infidelitate praefatus Dominus Paulus Thomori totam partem haereditatis ac Boiaronatus eor. in possessionibus Synka et Ohaba sitas et existen. una cum oibus proven. ad easdem possessiones de iure et ab antiquo pertinen. spectan. et pertinere debent. cuidam agili Pirvuluy de Synka pro flor. quinquaginta vendidisset et appropriasset, qui sczt Stan Salomon, Alde Salomon et Salomon al Wancze ex illa infidelitate et alienatione in gratiam nostram rever- si sunt, nobisque supplicati, ab infidelitate eorum,

Apoi incheia Prea onoratulu Domnu Proto-popu Iosifu Baracu conferintele, prin o cuventare foarte potrivita; in care i-si exprima placerea asupra responsurilor celor potrivite date de invetiatorii presenti la temele conferintiali, si i provoca sa urmedie si de aci inainte asemenea, neuitandu-si nici odata de implinirea cu scumpete a chiamarei loru cei forte grele, pentru care voru ave replatire dela Dumnedieu, dara si dela omeni. — Ca Escententia Sea, Prea Sfantului Parinte Arhiepiscopu si Metropolitu Andreiu Baronu de Siagun'a, (la pronunciarea acestui nume maretia, — resună: „Sa traiesc!“) — ceea ce se urma in repetarii sgo-motose dupa cum este tuturor cunoscutu, inca nu uită pre invetiatorii cei zelosi, cari i-si implineseu cu acuratetia datoriele chiamarei loru; ei la vremea cuvenita ii springesce dupa demnitatea loru etc. etc. — Poftesce apoi Escententiei Sele, Pre lumanatului si pre sfantului Parinte Arhiepiscopu si Metropolitu, vietia indelungata, si dile senine!

Dupa care Invetiatorii multiamindu Escententiei Sele pentru binefacerile parintesci revarsate asupra scóelorloru; multiamindu P. on. D. Prot. Iosifu Baracu pentru dragostea parintesca cu care-i intempiu in tota privinta; multiamindu si Dloru Preoti presenti pentru interesulu ce l-au vadit asupra conferintielorloru; dandu-si man'a reciproce; poftindu-si din anima a se revede sanatosi, se renintorsera fia-care la ale sale.

Unu amicu alu conferintelor u invetatoresci.

Protocolul

siedintelor directiunii Asociatiunei aradane pentru cultura poporului romanu tinuta in an. 1866/7.

Siedinta IX.

(ordinaria.)

tinuta in Aradu in 16 Aug. n. 1867.

Presedinte: Mirone Romanu directoru secundariu.

Membri oficiali: Emanuelu Misiciu perceptoru, Lazaru Ionescu fiscalu subst.— Ioanne Goldisius esectoru subst.— Teodoru Serbu bibliotecariu subst. si Julianu Grozescu notariu.

Membru asistentu: Ioanne Popoviciu Deseanu.

84. Autenticandu-se protocolul siedintei treceute, dlu presedinte recomenda directiunei pre notariulu non alesu Julianu Grozescu, totu deodata fostulu notariu Ioanne Goldisius predă urmatorului seu actele directiunii.

Determinatu. Notariulu nou alesu se introduce in postulu seu si cu acésta primesc conducearea mai departe a protocolului.

85. Apropandu-se tempulu pentru desigerea terminului adunarei generale pre anulu 1867/8 a Asociatiunei, dlu presedinte trage atentia directiunei la acésta impregiurare insemnata.

Determinatu. Pentru desigerea terminului adunarei generale si in prioritatea pregatirilor cuvenite la acea adunare, se decide tinerea unei sedintie straordinarie a directiunei in 24 Augustu nou an. c. si spre acestu scopu dlu presedinte e rugat a face acésta cunoscutu si Dloru membri esterni ai directiunei.

86. Dlu Ioann Popoviciu Deseanu ca presedintele comisiunei emise pentru revisiunea regulamentului casei, arata cumca in urmare indepartare si demisiunarei dloru comembri: Besanu si Dragu, e de lipsa intregirea acestei comisiuni, dreptu-aceea totu de odata propune alegerea altor membri.

Determinatu. Aretarea dlu Ioann Popoviciu Deseanu se ia in drepta consideratune si in locul dloru demisiunati se alegu dd.: Lazaru Ionescu si Ioanne Goldisius, avendu de a participa in acea comisiune si notariulu directiunei.

87. Notariulu ceteresc consemnarea acelora domni, cari pe bas'a dechiaratiunelor alaturate voescu a fi alesi pe an. 1866—1869 de membri noi ai Asociatiunei, precum si a acelora, cari prin deobligamentu nou si-au dechiarat dorinta de a remane si mai departe membri ordinari ai Asociatiunei, totu pre anii 1866—1869.

Determinatu. Pre bas'a consemnarei dintau si au alesu cu umanitate de membri ordinari ai Asociatiunei urmatorii domni:

(Consemnarea o vomu publica in cutare nr. venitoriu Red. Alb.)

Iéra pre bas'a consemnarei a doua sa lualu spre sciuntia remanerea mai departe de membri ordinari ai Asociatiunei a urmatorilor domni: (Se va publica mai tarziu Red. Alb.)

88. Dlu presedinte propune ca membrilor noi alesu sub nr. de mai susu (87), sa li se imparta diplomele la cea mai de aproape adunare generala a Asociatiunei.

Determinatu. Se primesc. Acestu protocolu s'a autenticat in siedinta extraordinaire a directiunei din 24 Augustu n. 1867.

Ioanne Popoviciu Deseanu m. p. presedinte subt.

Iulianu Grozescu m. p. notariu.

Principale române unite.

Bucuresti, 29 Augustu.

Dumineca trecuta, 27 Augustu, la 2 ore dupa amidi, dd. membri ai societatii literarie cu dlu ministru alu instructionei publice in capu, au avut onoarea de a fi primiti de I. Sea Domitorulu si de

modo quo supra peracta, clementes exaudita et admissa prescriptas lras dicti quon. Stephani Maylad Donationales non abrasas, non cancellatas, nec in aliqua sui parte suspectas sed omni prorsus virtio et suspicione caren. praesentibus lris nostris de verbo ad verbum sine diminutione et augmentatione aliquali insertas et inscriptas quoad omnes et continen. Articulos, clausulas ita eatenus quantum eaedem rite et legitime existent. emanatae iuribusq. earum veritas suffragatur ratas gratas et accepta haben. acceptavimus, aprobavimus, ratificavimus et confirmavimus memor onibus ipsorumq. haeredibus et posteritatibus univers. perpetuo valitur. harum nrar. vigore et testimonio litar. median. In cuius rei memoriam firmatatemq. perpetuam praesentes lras nrar pendentis gilli nostri munimine laboratas praedictis Boiaronibus nostris ipsorumq. haeredibus et posteritatibus univers. dand. duximus et conced. Praesentibus perlectis exhiben. restitutis. Datum Albae Juliae lunii Anno domini Millesimo quingentesimo Nonagesimo octavo. —

Maria Christierna. (L. S.) Georg de Vrnocz, mp a tergo

Per Praefectum et Exactorem fiscales ac Requisidores Albenses tamquam commissarios Illmae Dnae principissae ad investigan. Boeronum terrae fogaras jura deputatos, praesentes lrae revisae lectae ac pro Stefano Berszan de Synca et Stan Bojde de Ohaba, lineam generationis suae ad introscriptas personas manifeste deducen. in vigore relielas. In fogaras die 27 Mens. Febr. Anno 1671. —

(Va urma.)

a supune statutele *) constitutive ale societatii, inaltei aprobatiuni a Mariei Sele.

D. Gusti, ministru Instructiunei publice si al cultelor, a rostitu cu acésta ocasiune urmatorul cuventu:

„Prea Inaltiate Domne!

„O rara si frumosa ocasiune me aduce astazi in presentia Vostra! Confirmarea statutelor Academiei romane din Bucuresci, a reanimat dorinta doilor ei membri, de a se infatisa inaintea Mariei Voastre, si a depune omagiurile loru Domnitorului Romaniei, Carolu I.

„Mari'a Ta, me simtu ferice putendu a ve reinfatisa acestu eruditu corpua.“

Mari'a Sea a respunsu:

„Domnilor!“

„Amu primitu eu o via placere statutele luate de DVostra si considerandu-le ca pactul definitiv ce constituie societatea literara, le amu aprobatu cu cea mai mare multiamire. Eu suntu convinsu ca fromos'a opera, démna lucrare ce ati intreprinsu, nu va inturdi de a fi incoronata de celu mai bunu succesu.“

Dupa acésta, dlu Heliade Radulescu, s'a esprimatu astfelu:

„Prea Inaltiate Domne!

„Este cunoscutu de toti ca limb'a este nodulu celu mai tare si sacru ce unesc si lega mai multi populi intr'o singura natiune.

„Limb'a romana a conservat'o in germe de mai multi seculi numai biseric'a. Mai multu de o jumetate de seculu toti barbatii de elita ai Romanilor si-au arestatu cea mai ardinta dorinta, si si-au sacrificatu o mare parte din vietia, spre a vedea aceasta limba in stare a putea exprimá intr'aceasi uniformitate, si tota scientia humana din dilele noastre.

„Incerari s'a facutu pentru intr'uniri de barbati competenti. Se pare ca in decretale proovedintei ce umilea si inaltia popore, a fostu rezervatu pentru Mari'a Ta, stabilirea unei societati academice.

„Prin aprobararea statutelor noastre ai pus, Prea Inaltiate Domne, petra unghiera acestui frumosu edificiu.

„Ne simplimur ferici, Prea Inaltiate Domne, ca amu fostu alesi spre a fi convocati de Mari'a Ta spre a pune man'a dreptu cooperatori la acesta mare saptu.

„Si deca mi va fi erlatu de a asemena acésta academia cu unu templu alu literelor si alu scientierelor, atunci noi chiamati ca nisces simpli sa-cerdoti, te regamu Prea Inaltiate Domne sa binevoiesci a fi pontificele si protectorulu nostru.“

„La ori ce intreprindere se cere curagiul. Laborile onor. mei colegi invederéza curagiul si stariintia loru. Spre a reusit insa la intreprinderi, se cere prudentia. Si cutéza Prea Inaltiate Domne, in numele tuturor colegilor mei, a inereditat pe M. Ta, ca numai prin prudentia vomu pune tote puterile, spre a fi demni de inaltele cugete ale Mariei Tale.“

Apoi Domitorulu a binevoit u a convorbí cu fia-care membru alu societatii.

Astazi Luni, la 28 Augustu, Domitorulu a intr'unut la dinez mai multi membri ai societatii literarie romane.

„Rom.“

Discursu rostitu la redescidera Curtei de cassatiune si justitia de Dlu Papu Ilarianu.

(Urmare din nr. trecutu.)

2. „Crime si delicti in exercitiul functiunei. Mai multe razuni de ordine publica au indemnatur pe legiuitoru a se abate putin dela dreptulu comunu, candu e vorba de darea in judecata a unui functionaru pentru fapte comise in exercitiul functiunei. Legiuitorulu trebuia a fi de o potriva preocupat de döue lucruri: ca, de o parte, fapt'a functionarului se nu remane nepedepsita, eara de alta, autoritatea publica inca se nu fia asuprita cu usiurintia. Impinsu de asemenea motive, legiuitorulu in legea criminala asizeaza deosebite regule de procedura si competitia pentru urmarirea si darea in judecata a functionarilor judecatoresci, dupa felulu saptei si dupa pozitunea ierarchica a judecatorului. De asemenea, pentru functionarii administrativi, legea procedurei criminale, de si-i trameata inaintea tribunalelor

*) Le vomu publica si noi.

ordinarie pentru fapte comise în funcție, însă numai după o decizie incuviintătoare a consiliului de statu. Astă incuviintăre, astă autorizație prealabilă, era după procedură criminală, garanția funcționarului administrativ, contra usurintei, contra pasiunilor său pote chiaru contra relei vointie a administratorilor sei.

"Intr'aceea, consiliul de Statu și legea sea organica s'a desfășurat. Autorizație prealabilă prevedută prin procedură criminală (art. 492) încă se vede abrogată prin art. 26 din Constituție; eata cum sună acestu articolu al Constituției: „Neci o autorizație prealabilă nu este necesaria pentru a se exercita urmariri contra funcționarilor pentru faptele administratorilor lor, de părțile vătămate. Casurile și modulu urmarirei se vor regulă prin anume lege. Dispoziții speciale în codicele penalu voru determină penalițile pre-punitorilor."

"Eata nouă năstră lege constitutivă pentru urmarirea funcționarilor administratori.

"Ea nu face decât a radica autorizație prealabilă ce se cerea mai înainte după procedură criminală, dăsa unei legiuiri speciale determinarea casurilor și modulu urmarirei. Înca la an. 1866, ministrul Ioann Ghică prezintase unu proiect de lege pentru împărțirea atribuțiilor consiliului de Statu, desfășurat prin Constituție. Acelu proiect cuprindea și ore-cari dispoziții relative la materiile ce ne ocupă. Cameră respinsese aceste dispoziții, fără ale infocu prin altele. Atunci juristii nostri cei mai sciori, și insusi ministrul presedinte Ioann Ghică, declară că, fără legea specială cerută de Constituție, urmarirea funcționarilor devine impossibila. „Prin urmare, „funcțuarii nu se voru urmari pâna nu se va face „legea prevedută prin constituție“, suntu cuvințele testuale ale ministrului, necontradisive de Cameră. (Siedintă din 29 Iunie 1866).

"Astfel stămu astădi, în fată unui principiu enunțat în constituție, dăsa neregulat prin o anume lege.

"Parerea năstră este ca, în ceea ce se atinge de urmarirea criminală, ministeriul publicu, singurul stăpân alu aciunei publice, chiaru și pâna a se face legea specială pentru urmarirea funcționarilor administratori, prin nimică nu este împediată a irage în judecata pre acești funcționari pentru crime și delicti comise în exercitul funcției. Conformu Constituției, care a abrogat dispoziția art. 492 din procedură criminală relativă la decisiunea incuviintătoare dărei în judecata, procurorul nu va avea trebuință de nici o autorizație prealabilă pentru intentarea aciunei publice; elu va incunoscintă simplu pre ministrul respectiv, și functionarul, pâna se va face legea specială, se va judeca înaintea tribunalelor ordinare conformu legei comune.

"Iéra viitoră lege specială, credem ca se va conformă adeveratului spiritu alu constituției, de către urmarirea criminală a funcționarilor administratori, o va regula în modu analogu cu urmarirea judecatorilor regulată prin art. 493 și urmatorii ai procedurăi criminale.

B.) Responsabilitatea civilă.

"Dara ce e de făcut cu aciunea civilă ce săru intentă unui funcționarului administratori pâna la facerea legei speciale? Unu funcționarului administratori prin unu faptu alu administratiunei sele, faptu care aru putea sa nu fia crima nici delictu, aduce una prejudiciu civilu; cum se va repară acescu prejudiciu? In puterea constituției, numai incapă indoică ca partea vătămată pote, de-a dreptul să fără nici o autorizație prealabilă, trage în judecata civilă pre funcționariulu administratori pentru faptu administratori sele.

"Dara cari suntu casurile și care e procedura acestei urmări civile?

"Constituția dice ca casurile și modulu urmarirei se voru regula prin anume lege.

"Astă lege încă n'o avem?

"Ce e de făcut pâna atunci? Vomu urmă ore legei comune? Însă constituția chiaru prin aceea ca a lasat unei legi speciale a regula casurile și modulu acestei urmări, a derogat legei comune, intocmai precum și procedura civilă a derogat legei comune prin dispozițiile speciale ce are pentru aciunea civilă ce se intentă asupra judecatorilor. E evidentu ca, precum procedură civilă pre judecatori, de asemenea constituție, a-

brogandu autorizație prealabilă, a voită sa garanteze pre funcțiunarii administratori prin o lege specială contră sicanelor posibile ale particularilor cari, după legea comună, aru putea prin aciuni civile neterminabile sa paralize administrația publică, sa-i impedece activitatea, și sa-i deprime totă autoritate și prestigiul necesar. Intr'aceea constituția noastră, de către creză unu provisoriu în privirea responsabilității ministrilor, încătu pentru funcțiunari, ea se marginesc a derogă legei comune, puindu în vedere o lege specială; ieră a-cestă lege specială nefiindu nici pâna astădi facuta, se poate sustine ca noi, în acăsta privire, ne aflăm, din nenorocire, într'unu adeveratul juristit.

"Sa sperăm că, după dreptul de inițiativa de care se bucura astădi Cameră că și guvernul, cea dintăi sesiune a adunării legislative se va grăbi a pune capetu acestei anomalii.

"Dupa ce principii aru trebuit să facuta acăsta lege specială de urmarire civilă? ni si se măsoară "Inainte de totă, sa nu perdemu din vedere ca urmarirea civilă contra funcționarilor administratori e o adeverata aciune recursoria civilă contra acestor funcționari. Prin urmare, legea specială asupră acestei aciuni va cauță a fi analoga legei procedurei civile asupră aciunii recursoriei contra judecatorilor.

s. 1.) „Casurile responsabilității civile. O lege specială va enumera ea ore tōle diversele casuri particolare de responsabilitate civilă, ori se va margini a consacra ore-cari regule generale? O enumerare completa a casurilor particolare e impossibila. Prin urmare, nu remane decât enunțarea cătoru-va principii generale cari sa imbrătăseze, direct sau indirect, totă casurile de responsabilitate civilă.

"Acăsta e sistemă adoptată de codicele civile (art. 998, și urmatorii) pentru responsabilitatea civilă comună. Totu după acestu principiu generalu alu codicelui civil e regulată în procedură civilă (art. 305, și urmatorii) responsabilitatea civilă a judecatorilor. Totu acestu principiu cauta a servi de baza și legei responsabilității civile a funcționarilor administratori, în ceea ce se atinge de casurile responsabilității loru.

"Acăsta sistema a codicelui Napoleonu, adoptată de totă legislația civilă moderne afara de cea prussiana, în practica nu a datu vre-o dată locu la vre-unu inconvenientu seriosu.

(Va urmă)

Varietăți.

** Escol. Sea Comisariulu reg. va face o caletoria în părțile nordice ale Transilvaniei în de cursu acestei septemane.

** O indreptare. H. Zlg. trage atenția cetitorilor mai alesu afara din tiéra asupră unei sciri nefundate, publicate de mai multe foi din Pest'a și Vien'a, ca adeca du Dr. Teutsch s'aru fi alesu de superintendinte transilvanu cu 54 din 55 voturi. Cu ocasiunea acăstă, pentru orientare să o lamurire asupră modalității ce se observă în biserică protestantă luterană din Transilvană cu ocasiunea alegerei de superintendinte. Înainte de totă să-care comună parochială alege trei candidati. Dintre acești alegu consistoriele cercuale cătă săiese candidati și în fine adunarea generală bisericășca alege din acești a pre superintendintele confesiunii luterane, carele nu portă titlul transilvanu.

** Drumuri de feru în Transilvania. „K. K.“ împartășiesc lectorilor sei în unu suplementu lângă nrulu seu 110 din anul acestă o carte de drumuri de feru, parte concesiunate, parte proiectate. Între cele dintăi și lini'a dela Aradu pâna la Alba-Juli'a. Între cele din urma aflămu lini'a dela Oradea-mare, preste Ciucia, Huedinu (Bánfi Hunyad), Clusiu, Agerbiciu, Teusiu, Alba-Juli'a cu ramu dela Clusiu preste Gherla la Bistritia și dela Haderiu (lângă Ariesiu) la M. Osorhei. Dela Alba-Juli'a se continuă ambe liniele dela Aradu și Oradea-mare împreună într'unu preste Mediasiu, Sighișoara Brasovu și ese pre valea Bozeului în România. Lini'a acăstă are unu ramu dela Mediasiu preste Seica-mare și Ognă la Sabiu și altulu din Trei Scaune pâna la Gyergyó Szt Miklos. Lini'a Aradu — Alba-Juli'a are cunoscutul ramu preste Hatieg la Petroseni. — Dupa diuariele magiare din Clusiu lu-

crările de pamant pentru drumulu de feru au să se incépe în septembrie a două a lunei lui Octombrie.

** (Focu). În satul invecinatul Schellenberg se escă Sambata săra pre la 10 ore unu focu infrișcosatu, care a durat pâna pre la 1 ora după media-nopțe. Vre-o 40—45 de economi a remasă fără de bucate, pentru ei și familie loru, fără de nutreiu pentru vitele loru și vre-o patru și fără de acoperis. Necasul în care se vedu asemenei bieti economi și-lu poate în tipuori ce omn cu anima și asi umanitatea impune ori căruia dă după puterile sale mangaerea putințioasă fără de a cauță cui o da.

** Tergulu Sabiu lui din septembrie a trecută numitu și tergu de tómnă au fostu preste totu unu tergu bunu și bine cauțat. Tergulu de vite, care premerge celui de manufapturi și alte produse au fostu forte cercetatu și a avut o vendare de 4000 vite cornute. Parechii de boi buni erau între 190 pâna la 240 fl. calitate mai de rendu 160 fl. și mai slabă dela 45—90 fl. Cai s'au vendutu cam 1,200 mai cu séma cai tineri. Cumperatorii în cea mai mare parte banișteni. Pretiul cailorul celor mai mulți din tergu au variatuit între 40 și 240 fl. o singura parechia cai de trasura s'au vendutu cu 1000 fl. Oi s'au vendutu vre-o 4000 cu pretiu 7 pâna 12 fl. parechii. Porci s'au tinutu în pretiu. Celealte produse crude inca au fostu bine reprezentate și cu preturi. Preste totu la tergulu asi numitu liberu se poate dice ca era circulație via de bani și asi și dispusește a venditorilor erau mai serina.

Mai nou.

Un telegramă din 17 Sep. la „Unio“ spune că diet'a Ungariei se va aduna în 29 a lune curente.

Nr. 16—1 Concursu

Spre ocuparea statuinei de invatatoriu la scoala comunala gr. or. din Danesiu se deschide concursu pâna în 25 Septembrie a. c. st. v.

Cu acăstă statuine suntu impreunate următoarele emolumente:

in bani 30 fl. v. a. in bucate 70 ferdele de cucuruzu, $\frac{1}{2}$ jugeru de aratura, ună grădina de leguma, cuartiru liberu și lemne de ajunsu.—

Doritorii de a ocupă acăstă statuine să-si transmită pâna la terminulu de susu la subscrișu:

a) Atestatu de botezu ca suntu de religia gr. or.

b) Testimoniele loru scolastice ca au absolvat ce-lu putinu 2-3 clase gimnasiale și cursulu pedagogicu cu succesu bunu,

c) Atestatu despre purtările loru morale și politice.

Cei, cari sciu cantările bisericesci se voru preferă.

Sighișoara 26 Augustu 1867.

Inspectoratul distr. scol. gr. or. alu Sighișorei.

Zacharie Boiu Protop.

și Insp. scol. distr.

10—2 Concursu.

Pentru postul de invatatoriu la scoala poporala gr. or. din Orasul Alba—Iuli'a cu care suntu impreunate următoarele emolumente:

a) salariu pentru anul scolaru 140 fl. v. a.

b) cuartiru liberu, și

c) 4 orgii de lemn.

Doritorii de a ocupă acestu postu invetatorescu, au a-si tramete documentele timbrate și frante la subscrișu pâna în 15 Septembrie a. c. st. v. documentandu:

1) ca suntu de religie gr. or.

2) ca au absolvat 4 clase gimnasiale, cursulu pedagogicu cu succesu bunu; sa scia limbă ungara și germană.

3) ca scia tipiculu bisericiei noastre, și cantăretiu bunu;

4) sa aiba atestatu despre purtările loru morale și politice.

Alba—Iuli'a 28 Augustu 1867.

Aleandru Tordasianu Adm. Prot. gr. or. alu Albei-

Iulie și Insp. scol.

Burs'a de Vienn'a.

Din 6/18 Septembrie 1867.

Metalicele 5% 56 70 Act. de creditu 180 30

Imprumut. nat. 5% 65 40 Argintulu 121 25

Actiile de banca 681 Galbinulu 5 88 5%